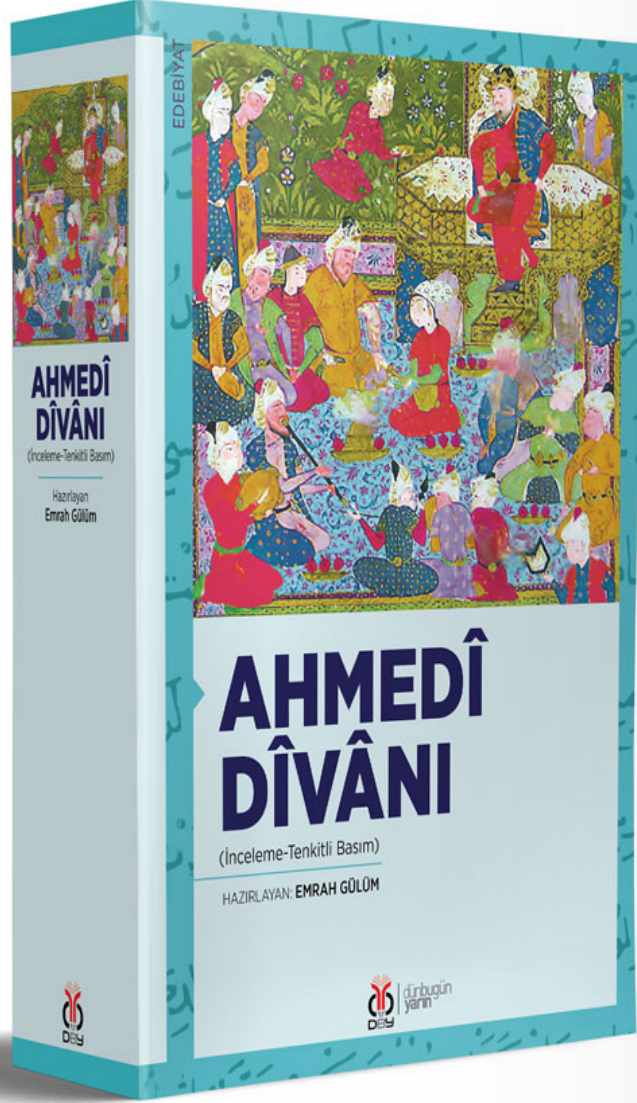

AHMEDÎ DÎVÂNİ

(İnceleme-Tenkitli Basım)

HAZIRLAYAN: **EMRAH GÜLÜM**

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2022, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 257

Edebiyat: 124

ISBN 978-625-8371-65-9

Sertifika No: 52315

Birinci Baskı: İstanbul, 2022

Hazırlayan: Emrah Gülüm

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Dizi Editörü: Furkan Öztürk

Kitap Editörü: Muhsin Macit

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Baskı/Cilt:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.

(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Ahmedî Divânı (İnceleme-Tenkitle Basım)

Hazırlayan: Emrah Gülüm (Dr.); Editör: Muhsin Macit (Prof. Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2022.

890 s. ; 16,0 x 23,5 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 257)

ISBN 978-625-8371-65-9

1- Edebiyat 2- Divan

Bu kitap, 15.01.2021 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Muhsin MACİT danışmanlığında tamamlanan "Ahmedî Divânı (İnceleme-Tenkitleli Metin-Tıpkıbasım)" başlıklı doktora tezinden derlenerek hazırlanmıştır.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

Tel.: +90 212 526 98 06

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

ÖNSÖZ.....11

GİRİŞ.....13

1. BÖLÜM

XIV-XV. YÜZYIL ANADOLU PANORAMASI

Siyasî Yapı.....15

Kültürel/Edebî Yapı.....18

2. BÖLÜM

AHMEDÎ

Hayatı.....21

Adı.....22

Doğum Tarihi ve Yeri.....23

Eğitimi ve Hayatına Dair Diğer Ayrıntılar.....28

Ölümü ve Kabri.....36

Eserleri.....39

Dîvân.....39

İskender-nâme.....39

Cemşid ü Hürşid.....41

Tervîhü'l-Ervâh.....42

Mirkâtu'l-Edeb.....43

Mîzânu'l-Edeb.....44

Miyâru'l-Edeb.....45

Bedâyi'u's-Sihr fi Sanâyi'i'ş-Şî'r.....45

Dâsitân-ı Tevârih-i Mülûk-ı Âl-i Osman.....46

Mî'râc-nâme.....47

Mevlîd.....48

Ahmedî'ye İsnad Edilen Eserler	50
Kasîde-yi Sarsârî Şerhi	50
Hayretü'l-Ukalâ	50
Yûsuf u Züleyhâ	50
Esrâr-nâme-yi Attâr Çevirisi	51
Süleymân-nâme	51
Kânûn u Şifâ Tercümesi	52
Cenk-nâme / Çeng-nâme	52
Veys ü Râmin	52

Dünya Görüşü, Sanat Anlayışı ve Üslubu	53
---	----

3. BÖLÜM AHMEDÎ DÎVÂNİ

Nüsha Tavsifleri	69
Hamidiye Nüshası	69
Türk-İslam Eserleri Müzesi Nüshası	71
Düğümlü Baba Nüshası	72
Topkapı Nüshası	72
Vatikan Nüshası	73
British Museum Nüshası	74
Diyanet İşleri Başkanlığı Nüshası	74
Yanlış Bilinen/Bulunamayan Nüshalar	77
Kuzey Kıbrıs Nüshası	77
Hidiv Nüshası	77
Londra Manchester Johna Ryland Library Nüshası	77
Deutsche Nationalbibliothek Nüshası	78
Topkapı-2 Nüshası	78
Ahmedî'ye Ait Şiirleri Barındıran Nazire Mecmuaları	78
Mecmû'atü'n-Nezâ'ir	79
Câmi'ü'n-Nezâ'ir	80
Mecmâ'u'n-Nezâ'ir	81
Pervâne Bey Mecmuası	82
Metâli'ü'n-Nezâ'ir	82
Mecmû'a-i Nezâyir	83
Nüsha Aileleri	84
Çeviriyazlı Metnin İnşasında İzlenen Yol ve İmla Tercihleri	86

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	91
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	94

4. BÖLÜM

AHMEDÎ DÎVÂNİ TENKİTLİ METİN

Kasîdeler	97
Tercî'-i Bendler	289
Terkîb-i Bendler	298
Muhammes	331
Gazeller	333
KAYNAKÇA	887

Önsöz

Ahmedî şüphesiz ki kurucu şair olması dolayısıyla Divan Edebiyatının en önemli şairlerinden biridir. Şairin en önemli iki eseri olan *Dîvân* ve *İskender-nâme* başta olmak üzere bütün eserleri münferit olarak müstakil çalışmalara konu olmuştur. Ahmedî'nin şairliğinin yanında aynı zamanda iyi bir alim olmasının da etkisiyle bahsi geçen araştırmalar sadece edebiyat alanıyla sınırlı kalmamış, şair, tarih ve tıp alanlarında da akademik çalışmaların konusu haline gelmiştir. Ancak bütün bu çalışmalar içerisinde Ahmedî'nin hayatına dair temel noktaları aydınlatan bilgiler yerine, birbirinden kopya edilen ve var olan bilgi karmaşasını daha da derinleştiren bilgilere ve çıkarımlara yer verilmiştir. Bu karmaşa öyle bir boyuttadır ki şairin doğum/ölüm tarihleri ve yerleri bir kenara, eserlerinin tam listesi ve hatta adının bile tam hali bilinemeyecek duruma gelmiştir. Aynı şekilde bütün bu akademik çalışmalara rağmen Ahmedî'nin şairlik kabiliyetinin kanıtı ve Divan Edebiyatı geleneğinin dayanak noktası sayılabilecek *Dîvân*'ının da tam bir metni bugüne kadar ortaya konamamıştır.

75'i kaside, 2'si tercî-i bend, 8'i terkîb-i bend, 1'i muhammes, 778'i gazel olmak üzere toplamda 864 şiir, 9110 beyitten ve Ahmedî ile ilgili yapılan araştırmalar sonucu tespit edilen bilgilerden müteşekkil olan bu çalışmayla, yukarıda bahsettiğimiz sorunlara bir çözüm getirmeyi ve ortadaki bilgi karmaşasını ortadan kaldırmayı umduk. Lakin bu bilgi karmaşası içerisinde, elde olan verilerin sağladığı imkânlar dahilinde Ahmedî ile ilgili muğlak kalan bütün konulara bir açıklık getirebilmemiz pek de mümkün olmadı. Yine de mümkün olan en açık, net ve destekli bir şekilde elde olan verilerden ve kanıtlardan çıkarımlar yaparak Ahmedî'nin hayatı ve eserleriyle ilgili bazı noktaları netleştirebildiğimizi ve bugüne kadar süregelen ezber bilgilerin ve hataların bundan sonrası için önünü keseceğimizi düşünüyoruz.

Hocam Prof. Dr. Ahmet KARTAL'ın önerisi üzerine araştırmaya başladığım Ahmedî'yle ilgili, ilk başlarda Divan Edebiyatına mensup şairlerden herhangi biri olduğu fikrine sahiptim. Ancak *Ahmedî Dîvânı*'nın nüshalarını temin etmeye ve şiirleriyle her geçen gün biraz daha yakından haşır neşir olmaya başladıkça Ahmedî'nin

çok renkli bir şair olduğunu, hayatının çok keskin noktaları olduğunu ve bu keskin noktaları şiirlerine malzeme yapmaktan çekinmediğini farkettim. Ahmedî'nin bu çinkesiz üslubu, şiirleri vasıtasıyla şair ile bir gönül bağı kurmama vesile oldu.

Ahmedî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin) adlı bu çalışma, yukarıda da bahsettiğimiz üzere, elde olan verilen tamamının kullanıldığı ve nihai olması amaçlanan bir çalışmadır. Ancak ilerleyen dönemlerde farklı alanlarda ve farklı içeriklerle yeniden incelenebilir; teknolojinin verdiği imkanlar sayesinde yeni oraya çıkabilecek veriler veya nüshalar da yeni çalışmaların önünü açabilir.

Bu çalışmanın başından sonuna kadar geçen zorlu süreçte danışmanım ve hocam olarak engin bilgilerinden faydalanma fırsatına nail olduğum sayın Prof. Dr. Muhsin MACİT'e ve Ahmedî'yi bana önererek tanıştığımız günden beri desteklerini bir an bile esirgemeyen, her zaman çözüm odaklı olarak her durumda yanımda olan hocam sayın Prof. Dr. Ahmet KARTAL'a destekleri ve yardımları için teşekkürü bir borç bilirim.

Dr. Emrah GÜLÜM
Eskişehir, 2022

1. BÖLÜM

XIV-XV. Yüzyıl Anadolu Panoraması

Çalışmamıza Ahmedî'nin doğumundan ölümüne, yani XIV. asrın ikinci çeyreğinin ortalarından XV. asrın ilk çeyreğinin ortalarına (h. 735 / m. 1333-1334 ile h. 815 / m. 1412-1413 yılları arası) kadar geçen zaman diliminde Anadolu'nun siyasî, kültürel ve edebî yapısının kısa bir panoramasını çıkararak başlamanın önemli olacağını düşündük. Çünkü Ahmedî hem kendi hem de kendinden sonraki devirlere şiirleriyle ışık tutan bir şair olmasının yanında, aynı zamanda bir âlim ve tarihçi olarak da dönemini şiirleri vasıtasıyla yansıtabilen biridir. Ahmedî'nin şiirlerini bir bütün olarak incelediğimiz zaman hayatı boyunca yaşadığı toplumda karşılaştığı birçok olayın izine bu şiirlerde rastlamak mümkündür. Ahmedî'nin şiirlerinden yola çıkarak yaşadığı dönemi daha iyi anlayabileceğimiz gibi, Ahmedî'nin yaşadığı dönemin ayrıntılarını öğrenerek de O'nun şiirlerini daha iyi anlayıp açıklayabiliriz.

Bu nedenle bu bölümde Ahmedî'nin doğum tarihi olan h. 735 / m. 1333-1334 ile ölüm tarihi olan h. 815 / m. 1412-1413 yılları arasında Anadolu topraklarında siyasî, kültürel ve edebî yapının nasıl olduğunu kısaca özetleyerek Ahmedî şiirlerini anlamlandırma konusunda kolaylık sağlamayı umuyoruz.

SİYASÎ YAPI

Anadolu toprakları, şair Ahmedî'nin doğup büyüdüğü ve nihayetinde vefat ettiği tarihler arasında belki de tarihindeki en karışık dönemlerinden geçmekteydi. Bunun sebepleri arasında Ahmedî'nin doğumundan çok önce başlayan bir süreç olan, Anadolu Selçuklu Devleti'nin 1243 yılında Köseadağ Savaşı'nda Moğollara karşı ağır bir yenilgi olarak yıkılma sürecine girmiş olması; yüzyılın sonuna doğru Anadolu üzerindeki Moğol hakimiyeti hafifleyince Selçuklulara tabi olan ve uçlara yerleştirilen Türkmen beylerinin birer birer kendi devletlerini kurmaya başlamış olması sayılabilir. Eratnaoğulları, Karasioğulları, Saruhanoğulları, Aydınoğulları, Menteşeoğulları, Germiyanogulları,

2. BÖLÜM

Ahmedî

HAYATI

XIV. yüzyılın ikinci yarısı ile XV. yüzyılın ilk çeyreği içerisinde yaşamış olan ve Divan şiirinin en önemli şairleri arasında gösterilen Ahmedî hakkındaki bilgiler, ne yazık ki kesinlik arz etmemekle birlikte; şair hakkında, birkaç ufak ipucundan yola çıkarak, kesin olmasa bile bugünkü şartlar ve veriler dâhilinde doğru sayılabilecek bilgilere ulaşmak mümkündür. Ahmedî ile ilgili yıllardır süregelen muğlaklığın sebepleri arasında, dönemin siyasi durumunun karışıklığı yanında, tezkire yazarlarından başlamak üzere, neredeyse Ahmedî ile ilgili bilgi veren her şair ve yazarın birbirinin kopyası bilgileri aktarmaktan öteye gidememiş olması da sayılabilir. Döneminin en büyük şairlerinden biri olmasının ve hem çağdaşı hem de gelecek kuşak şairleri çokça etkilemesinin yanında, bilgin, öğretmen ve bürokrat da olan; aynı zamanda Germiyan, Aydın ve Osmanlı saraylarında üst düzey şahsiyetlerin himayesine girerek saray ve çevresinde etkin bir karakter haline gelen Ahmedî'nin, günümüzde ne eserlerinin tam bir listesi yapılabilmiş ne de hayatıyla ilgili ayrıntılar tam manasıyla tespit edilebilmiştir. Öyle ki neredeyse hiçbir kaynak, bırakın hayatının ayrıntılarını, şairin tam adının ne olduğu konusunda bile bir fikir birliğine varamamıştır.

Ahmedî ile ilgili yapılan çalışmaların¹ tamamına yakınında birbirinden kopya edilen çelişkili ve hatta yanlış bilgiler² tekrar edilip durmuştur. Durum o kadar vahimdir ki Tunca Kortantamer 1973 yılında kaleme aldığı doktora tezinde³ bu konuya

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. GÜLÜM, Emrah (2021). "Ahmedî Hakkında Bibliyografyası Denemesi", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C: 14, S: 77, ss. 175-206.

² İlerleyen bölümlerde bu yanlış bilgilerin ne olduğunu ve başta Tunca Kortantamer olmak üzere birkaç araştırmacının bahsi geçen bilgileri düzeltmeye çalışmış olmalarına rağmen bu yanlış bilgilerin günümüze kadar nasıl süregeldiğini aktaracağız.

³ Kortantamer, Tunca (1973). "Leben und Weltbild des Altosmanischen Dichters Ahmedî unter Besonderer Berücksichtigung seines Diwans", Deutschland: Klaus Schwarz Verlag, Freiburg im Breisgau.

birçok eleştiri getirerek ve Ahmedî ile ilgili yeni bilgiler vererek ortadaki bu muğlaklığı kaldırmayı umduysa da kendi deyimiyle, tezinin Türkçe değil Almanca kaleme alınmış olması, Türkiye’de çalışma yapanlar arasında karşılık bulmasına engel olmuştur.

Bu bölümde günümüz teknolojisinin ulaşmamızı kolaylaştırdığı bilgiler ışığında Ahmedî’nin hayatının ayrıntıları ile ilgili var olan muğlaklığı, gerekli delilleri sunarak ortadan kaldırmaya çalışacağız.

Adı

Gerek Almanca kaleme aldığı doktora tezinde, gerekse de “Yeni Bilgiler Işığında Ahmedî’nin Hayatı” başlıklı yazısında¹ bu konuyu uzun uzadıya aktaran Kortantamer’den özetleyerek aktarmak gerekirse, bugün elimizdeki hiçbir kaynaktan yola çıkarak Ahmedî’nin tam adının ne olduğunu kesin olarak ortaya koyamıyoruz. Ahmedî’den üç yüzyıl sonra yaşamış olan Kâtip Çelebî’ye göre şairin tam adı “Tâcü’-d-din İbrahim bin Hızır” iken; Kâtip Çelebî’den de iki yüzyıl sonra, 19. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış olan Rieu şairin tam adının “Tacü’-d-din Ahmet bin İbrahim el-Ahmedî” şeklinde olduğu fikrini ortaya atar. Şairler, yazarlar, tarihçiler ve araştırmacılar yıllarca bu iki versiyon arasında bir tercihte bulunarak² ya da iki versiyon hakkındaki bilgileri verip bir tercihte bulunmayarak çalışmalarında şairin adından bahsetmişlerdir. Bunun dışında şairin adının en yalın hallerinden birini kullanan ya da herhangi bir bilgi vermeyip tercihte bulunmayanlar da vardır.³

Sonuç olarak her ne kadar Kâtip Çelebî “Tacü’-d-din” lakabının genellikle “İbrahim” isminden önce geldiğini belirtmiş olsa da yine Kâtip Çelebî’nin eseri olan *Keşfü’z-Zünûn*’da bu lakabın “Ahmed” adından önce de tıpkı “İbrahim”den önce kullanıldığı gibi kullanılabildiği izlenimi verilmiştir. Bu nedenle B. Flemming ve Tunca Kortantamer yazılarında bu durumu açıklayarak Kâtip Çelebî versiyonunun kesinlikle doğru olarak kabul edilemeyeceğini ve şair Ahmedî’nin tam adının şu anki bilgiler ışığında net olarak ortaya çıkarılamayacağını özetle belirtmişlerdir. Biz de Flemming ve Kortantamer ile aynı fikirde olmakla birlikte, illa bir isim ortaya koymak gerekiyorsa,

¹ Kortantamer, Tunca (1993). “Yeni Bilgiler Işığında Ahmedî’nin Hayatı”, *Eski Türk Edebiyatı - Makaleler*. Ankara: Akçağ Yayınları, s. 1-30.

² Bursalı Mehmet Tahir, Kâtip Çelebî versiyonunu kullanırken; Süssheim, Riedel, Seif, Blochet ise Rieu’nun versiyonunu tercih ederler.

³ Mordtmann, Babinger ve Sadettin Nüzhet Ergun bir tercihte bulunmazlarken; Gibb “Tacü’-d-din Ahmet” demekle yetinir. Fuat Köprülü her iki versiyonu da aktarıp Kâtip Çelebî’nin versiyonunun daha isabetli olduğunu belirtir. Adnan Adıvar, İbrahim Alaattin Gövsa, B. Lewis, B. Flemming, M. Götz ve Mehmet Akalın da Kâtip Çelebî versiyonunu benimserler. Aynı şekilde Necla Pekolcay ile Bedii N. Şehsuvaroğlu’nun da eğilimleri bu yöndedir. Ahmet Kartal’a göre şairin asıl adı İbrahim, lakabı Tâceddin, babasının adı ise Hızır’dır. Bu nedenle Kartal da Kâtip Çelebî versiyonunu bir harf değişikliği ile, “Tâce’-d-din İbrahim bin Hızır” şeklinde benimser. Bunların dışında Minorsky “Tâcü’-d-din bin İbrahim Ahmedî”; Petraçek ise “Tâcü’-d-din Ahmet bin İbrahim bin Hızır” versiyonlarını kullanmaktadırlar. Ancak araştırmacıların ekseri şairin ismindeki bu muğlaklık sebebiyle sadece “Ahmedî” demekle yetinmektedirler.

3. BÖLÜM

Ahmedî Dîvânı

Ahmedî Dîvânı’na ait bilinen ve tespit edilen nüsha sayıdır 7’dir. Ancak bu nüshalar arasında müellif nüshası bulunmamaktadır.

Tespit ve temin edilen *Dîvân* nüshalarında ve nazire mecmualarında Ahmedî adına kayıtlı olan şiirler 8 tevhid, 4 na’t, 26 Emîr Süleymân methiyesi, 6 Sultan Mehmed methiyesi, 1 İsâ peygamber methiyesi, 10 bahariyye, 1 hazaniyye, 15 nasihat, 1 rumuz, 1 bülbüliyye, 1 menekşe-nâme, 1 de konusu belirsiz kaside olmak üzere toplam 75 kaside; 2 tercî’-i bend, 8 terkîb-i bend, 1 muhammes ve 778 gazel olmak üzere toplamda 864’tür. Bu şiirlerin ve dolayısıyla çalışmamızın asıl kısmı olan tenkitli metnin toplam beyit sayısı ise 9110’dur.

Ahmedî Dîvânı üzerine bugüne kadar Tunca Kortantamer, Yaşar Akdoğan, Melike Erdem Günyüz ve tarafımızca hazırlanan dört ayrı doktora çalışması ve doğrudan *Dîvân*’la ilgili üç de yüksek lisans tezi bulunmaktadır.¹

NÜSHA TAVSİFLERİ

Ahmedî Dîvânı’na ait bilinen ve tespit edilen 7 nüsha vardır ve bunlar Hamidiye, Türk-İslam Eserleri, Düğümlü Baba, Topkapı, Vatikan, British Museum ve Diyanet İşleri Başkanlığı nüshalarıdır.

Hamidiye Nüshası

Süleymâniye Medresesi Murad Molla Kütüphanesi Hamidiye Kitaplığı’nda 1082 numarada kayıtlıdır. Üst kapağı, etrafı siyah, ortası vişneçürüğü meşin kaplı, salbek şemseli, miklepli, zencereklî, kenar suları yaldızlı ve şirazelidir. Deri kaplı, 18. yüzyıla

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. GÜLÜM, Emrah (2021). “Ahmedî Hakkında Bibliyografyası Denemesi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C: 14, S: 77, ss. 175-206.

ait klasik bir görüntüsü olan cilt 301x208 – 230x152 mm ölçülere sahiptir. 273 varak, 17 satır, harekeli nesih hattıyla yazılmıştır. İstinsah tarihi h. 840 (m. 1436-1437), müstensihisi ise Ahmed bin Mahmud Aksarayî'dir. 1b, 2a, 2b ve 3a sayfaları Türk işi mavi zemin üzerine tezhipli ve kûfî yazılıdır. 3b sayfasının başlığı yine mavi zemin üzerine tezhipli, kûfî yazılı, satır boşlukları altın yaldızlı ve manzume öncesi altın yaldızlı iki satır yazılıdır. Ayrıca bütün kafiye başlangıçlarının serlevhaları tezhipli ve kûfî yazılı, bütün başlıklar altın yaldızlı veya mavi mürekkepli ve bütün sayfaları cetvelli-dir. İç kapağında I. Abdülhamid'in tuğralı vakıf mührü ile vakfı tescil eden Ali Behçet Efendi'nin mührü basılıdır. 1b ve 2a sayfalarındaki daireler içinde II. Murad'ın adı yaldızlı bir şekilde yazılmış ve eserin II. Murad adına istinsah ettirildiği bilgisi verilmiştir. *Dîvân*'ın baş kısmı rutubet sebebiyle tahrib olmuş, en sonuna da tezhipli bir çerçeve içine altın yaldızlı ketebe kaydı eklenmiştir.

Terkîb-i bend ve tercî-i bendlerde vasıta beyti bazen altın mürekkeple yazılarak mavi mürekkeple harekelenmiştir. Bazen de bir mısra altın renkli yazılıp harekesi mavi mürekkeple yazılırken, diğer mısra mavi renkli mürekkeple yazılarak harekesi siyah mürekkeple konulmuştur.

İçindeki mazumeler şekil itibariyle ayrılmamış, tevhîd, na't, kaside, gazel gibi nazım şekilleri kafiyelerine göre dizilmiştir. Toplamda 781+2 manzume vardır. *Dîvân*'da 150a ve 150b sayfalarının olduğu varak *Dîvân*'ın sırası gözetildiği zaman uygun bir yerde olmadığı anlaşılmaktadır. 150a sayfası boş zemin üzerine çizilmiş kenar cetvellerinin içinde bulunan üç tane süsleme sembolü barındırırken, 150b sayfası ise *Dîvân*'ın genel süslemelerine ve yazı tipine uygun olarak yazılıp çizilmiş cetvelli, başlıklı 11 beyitlik ve “ا” (elif) harfiyle biten bir tam gazel ile 4 beyitlik ve “ح” (ha) harfiyle biten bir yarım gazel barındırmaktadır. Yarım olan gazelin kalan kısmı *Dîvân*'ın hiçbir yerinde devam etmemekte ve eksik olarak kalmaktadır. 149b sayfasından başlayan 19 beyitlik ve “ل” (lam) harfiyle biten kasidenin 6 beyti 149b sayfasında, kalan 13 beyti ise 151a sayfasındadır. Yani mevzubahis varağın (150a-150b) orada olmaması gerektiği açıktır. Bu fazladan varağı ve üzerindeki iki şiiri de eklediğimiz zaman Hamidiye nüshası toplam 273 varak ve 782 tam, 1 yarım olmak üzere 783 şiir ve 8262 beyitten müteşekkildir. İmla ve kelime tercihleri bakımından diğer bütün nüshalardan farklıdır. Süslü ve özel hazırlanan bir nüsha olmasına rağmen çok fazla yazım ve hareke hatası bulunmaktadır. Bu nüsha için çalışmamızda H olarak belirlenen kısaltma kullanılmıştır.

İlk beyit: *Diye durur dil ü cân lâ ilâhe illâ'llâh*
Toludur iki cihân lâ ilâhe illâ'llâh

دِيَا دُرُّ دِلُ وَجَانِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
طَلُودُ دِرِّ اِكْ جِهَانِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

4. BÖLÜM

AHMEDÎ DÎVÂNİ

TENKİTLİ METİN

Kasideler

DİVÂN-I ... MEVLÂNÂ AĦMEDÎ ĤĀBA'LLĀHU ŐERĀHU¹

1²

Mefâ' ilün / Fe' ilâtün / Mefâ' ilün / Fe' ilün

... bahşâyende vü bahşâyış-ger³

- 1.⁴ Diye durur dil ü cân *lâ İlâhe illâ'llâh*
Toludur iki cihân *lâ İlâhe illâ'llâh*
- 2.⁵ İşit ki nice ider zerre zerre her mevcûd
Yirile gökde 'ayân *lâ İlâhe illâ'llâh*
- 3.⁶ Kulaĥ içindeki sem^c ider ü başardaĥı nür
Daĥı tamardaĥı *kan lâ İlâhe illâ'llâh*
- 4.⁷ Beĥâ-yı cins-i cemâd oldu vü nebât daĥı
Ĥayât-ı her ĥayavân *lâ İlâhe illâ'llâh*
- 5.⁸ Bu yirde vaĥşüñ üni oldu vü havada kuşuñ
Niĥe ki*ider tayarân *lâ İlâhe illâ'llâh*

¹ Kûfi yazılı, mavi zeminli serlevhadan sonra Divân için atılan başlıktır. Nüşadaki aşınmadan dolayı orta kısımdaki birkaç kelimelik bölüm okunamayacak haldedir. DB nüshasında "Ĥazâ Divân-ı Aĥmedî"; T nüshasında sonradan kurşun kalemle "Divân-ı Aĥmedî"; V nüshasında "Divân-ı Aĥmedî" başlıkları atılmıştır.

² * H. 3b - 211a, Tİ. 2b, DB. 9a (bn. 9a), T. 2a (bn. 1a), V. 1b (bn. 1b), BM. 1b

* Bu şiir Dİ nüshasında yoktur.

* Bu şiir H nüshasında mükerrerdir.

* Bu şiir H, Tİ, DB, V ve BM nüshalarında 23; T nüshasında 16 beyittir.

³ H nüshasındaki ilk şiirin başlığıdır. H nüshası dışındaki nüshaların hiçbirinde bu şiir için başlık atılmamıştır. H nüshasındaki ilk şiirde iki mısra şeklinde ve iki parça olarak atılan başlığın ilk kısmı nüshadaki aşınmadan dolayı okunamaz haldedir. Mükerrer şiirde ise "velehu ayzân ĥaba'llâhu Őerâhu fi ĥâfiyetü'l-hâ" şeklinde başlık atılmıştır.

⁴ Bu beyit T nüshasında yoktur.

⁵ Bu beyit T nüshasında yoktur.

⁶ Bu beyit T nüshasında yoktur.

⁷ 4a - Cins-i cemâd: cins ü cemâd DB / cins-i cehâd BM; Nebât: nebât u V

⁸ 5a - Vü havada kuşuñ: hem tayarân DB / vü havada hem tayarân T

5b - Niĥe: nice V, BM

- 6.¹ Olur şarîr-i kalem yazuda nice kim olur
Oğ atsa şavt-ı kemân lâ İlâhe illâ'llâh
7. İşit ki süsenile lälede degin eydür
Nirede varsa zübân lâ İlâhe illâ'llâh
8. Bahârda varağ-ı gül yazılıdır nite kim
Hâzânda berg-i rezân lâ İlâhe illâ'llâh
9. Hevâ-yı âteş-i süzân tolu durur nite kim
Mizâc-ı âb-ı revân lâ İlâhe illâ'llâh
- 10.² Diye durur işidüb añlarısañ ebr-i bahâr
Nite ki bād-ı hâzân lâ İlâhe illâ'llâh
- 11.³ Sipihr ü encüme bağıl ki toldı şem' bigi
Bu şamu nûr u duğân lâ İlâhe illâ'llâh
- 12.⁴ Zihî nidâ-yı mübârek ki tolıdur andan
Cemî'-i kevn ü mekân lâ İlâhe illâ'llâh
- 13.⁵ Gerek mi vahdete hüccet dağı çü tolmışdur
Şamu zemîn ü zamân lâ İlâhe illâ'llâh
- 14.⁶ Ne söz ki söylene her bir lügatda ma' nîsi
Bilâ-şek oldı hemân lâ İlâhe illâ'llâh
- 15.⁷ Nite ki mescid ü mihrâb tolıdur key işit
Künişt ü deyr-i muğân lâ İlâhe illâ'llâh
- 16.⁸ Cemî'-i 'âlem-i gayb u şehâdet eydürler
Uş âşikâr u nihân lâ İlâhe illâ'llâh

¹ 6a - Yazuda nice kim olur: nite kim yazuda olur DB / yazuda niçe kim olur V / yazuda nice ki olur BM
6b - Şavt-ı kemân: şavt u kemân Tİ, BM / şavt DB

² 10a - Diye durur işidüb añlarısañ: diyi ger işidi bilürseñ DB, T; ebr-i bahâr: ebr ü bahâr DB

³ 11a - Sipihr ü encüme: sipihr-i encüme DB
11b - Nûr u duğân: nûr-ı duğân Tİ, V

⁴ * Bu beyit T nüshasında yoktur.
12b - Cemî'-i kevn ü mekân: şamu zemîn ü zamân Tİ, DB, BM

⁵ * Bu beyit T nüshasında yoktur.
13a - Gerek mi: gerek kim DB, BM
13b - Şamu zemîn ü zamân: cemî'-i kevn ü mekân Tİ, DB, BM

⁶ * Bu beyit T nüshasında yoktur.
14a - Söz ki: sözle BM
14b - Hemân: 'ayân DB

⁷ 15a - Mescid ü mihrâb: mescid-i mihrâb DB
15b - Künişt ü deyr-i muğân: künişt-i deyr-i muğân DB / künişt ü deyr ü muğân BM

⁸ * Bu beyit T nüshasında yoktur.
16a - Gayb u şehâdet: gayb-ı şehâdet Tİ
16b - Âşikâr u nihân: âşikâre nihân DB

Kaynakça

Birincil Kaynaklar

- Ahmedî (2018). *İskendernâme*, çev. Furkan Öztürk, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Akalın, Mehmet (1975). *Ahmedî, Cemşid ü Hurşid (İnceleme - Metin)*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Akar, Metin (1987). "Türk Edebiyatında Manzum Mi'racnâmeler", Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Akdoğan, Yaşar (1979). "Ahmedî Divanı I-II (Tenkitli Metin ve Dil Hususiyetleri)", İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Akdoğan, Yaşar (1989). "Mi'rac, Mi'racnâme ve Ahmedî'nin Bilinmeyen Mi'racnâmesi", *Osmanlı Araştırmaları*, C: IX, ss. 263-310.
- Akdoğan, Yaşar (2008). "Ahmedî (Taceddin, Hızır)". *Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, C: 1, ss. 168-169.
- Alpay, Gönül (1969). "Abdülvasi Çelebi'nin Eseri ve Nüshaları" *TDAY - Belleten*, ss. 201-226.
- Ateş, Ahmed (1952). "Konya Kütüphanelerinde Bulunan Yazmalar", *TDAY - Belleten*, C: XVI, ss. 116.
- Banarlı, Nihad Sami (1939). *XIV. Asır Anadolu Şâirlerinden Ahmedî'nin Osmanlı Tarihi: Dâsitân-ı Tevârih-i Mülûk-ı Âl-i Osman ve Cemşid ve Hurşid Mesnevisi*, Bürhaneddin Matbaası, İstanbul.
- Canpolat, Mustafa (1995). *Ömer Bin Mezîd, Mecmû'atü'n-Nezâ'ir, Metin-Dizin-Tıpkıbasım*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Danişmend, İsmail Hami (2011). *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Doğu Kütüphanesi, İstanbul.
- Demirbilek, Salih (2000). "Ahmedî'nin İskender-name Adlı Eseri Üzerinde İnceleme (Ses Bilgisi-Şekil Bilgisi-Cümle Bilgisi) Metnin Transkripsiyonu, Sözlük Çalışması", Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Doğanbaş, Muzaffer (2016). *Amasya Kitabeleri ve Mezar Taşları*, Amasya Valiliği Yayınevi, Amasya.
- Ergun, Sadettin Nüzhet (1936). "Ahmedî", *Türk Şairleri*, C: I, ss. 369-384.
- Ersoy, Ersen (2003). "XVI. Yüzyıl Kaynaklarına Göre Kütahyalı Şâirler ve Kütahya'da Edebî Muhit", Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Ertaylan, İsmail Hikmet (1952). "Ahmed-i Dâî Hayatı ve Eserleri", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*, Türk Dili ve Edebiyatı Zümresi, no. 518, ss. 67.
- Ertek Morkoç, Yasemin (2003). "Eğridirli Hacı Kemal'in Câmi'ü'n-Nezâ'ir'i (Metin ve Mecmua Geleneği Üzerine Bir İnceleme)", İzmir Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Grynaş, Kamil Ali (2013). "Pervâne Bey Mecmuası (İnceleme-Metin)", Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Gültekin, Hasan (2000). "Mecmû'a-i Nezâyir (Transkripsiyonlu Metin)", Denizli Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gültekin, Hasan (2010). "Düzenleyeni Bilinmeyen Bir Nazire Mecmuası: Mecmû'a-i Nezâyir", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C: 27, S: 1, ss. 107-122.
- Hoca Sâdeddin Efendi (1992). *Tâcü'l-Tevârih*, haz. İsmet Parmaksızoğlu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- İsen, Mustafa (2000). *Latîf Tezkiresi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Kalyon, Abuzer (2011). "Peşteli Hisâlî Metâli'ü'n-Nezâ'ir (II. Cilt) İnceleme-Metin", Ankara Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Kartal, Ahmet (2018). "Ahmedî'nin Mesnevîciliği", *Ahmedî Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Matbaası, Sivas, ss. 19-84, 2 Mayıs 2018.
- Kâtip Çelebi (2007). *Keşfü'z-Zunûn*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Kaya, Bilge (2003). "Hisâlî, Hayatı-Eserleri ve Metâli'ü'n-Nezâ'ir Adlı Eserinin Birinci Cildi (İnceleme-Metin)", Ankara Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Kortantamer, Tunca (1973). *Leben und Weltbild des Altosmanischen Dichters Ahmedî Unter Besonderer Berücksichtigung Seines Diwans*, Klaus Schwarz Verlag, Freiburg im Breisgau, Deutschland.
- Kortantamer, Tunca (1980). "Yeni Bilgilerin Işığında Ahmedî'nin Hayatı", EÜ Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, S: 1, ss. 165-186.
- Kortantamer, Tunca (1993). *Eski Türk Edebiyatı Makaleler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Köksal, M. Fatih (2001). "Edirneli Nazmî Mecmâ'u'n-Nezâ'ir (İnceleme-Tenkitli Metin)", Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Köksal, M. Fatih (2006). *Sana Benzer Güzel Olmaz - Divan Şiirinde Nazire*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Köprülü, Mehmet Fuat (1978). "Ahmedî", *İslam Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, C: 1, ss. 216-221.
- Levend, Ağâh Sırrı (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.
- Mimir, Damla (2012). "Ahmedî'nin "Cemşid u Hurşid" Mesnevîsinin Sosyal Zemini", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi [TAED]*, C: 47, ss. 147-176.
- Mimir, Damla (2012). "Ahmedî'nin İskender-namesinde XIV. Yüzyıl Sosyal Hayatı", Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Olçay, Osman Fevzi (2016). *Amasya Hatıraları "Bildiklerim-Gördüklerim-İştiklerim ile Amasya"*, Amasya Valiliği Yayınevi, Amasya.
- Özbalıkcı, Mehmet Reşit (2009). "Sibeveyhî", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, C: 37, ss. 130-134.
- Özer, Osman (2018). "Ahmedî ve Tervîhu'l-Ervâh", *Ahmedî Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Matbaası, Sivas, ss. 223-238, 2 Mayıs 2018.
- Pala, İskender (2005). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul.

- Sılay, Kemal (1992). "Ahmedî's History of the Ottoman Dynasty", *Türklük Bilgisi Araştırmaları*, C: 16, ss. 129-200.
- Süer, Fatih Ramazan (2018). "İskendername'deki Mevlid Bölümü Üzerine Bir Değerlendirme", *Ahmedî Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Matbaası, Sivas, ss. 153-162, 2 Mayıs 2018.
- Şehsuvaroğlu, Bedii N. (1954). *Şair ve Hekim Ahmedî (Hayatı ve Eserleri)*, İsmail Akün Matbaası, İstanbul.
- Şentürk, Ahmet Atilla ve Kartal, Ahmet (2017). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergah Yayınları, İstanbul.
- Tahir, Mehmet (2016). "Ahmedî", *Osmanlı Müellifleri*, TÜBA Yayınları, Ankara, C: 2, ss. 493-495.
- Temizel, Ali (2002). "Ahmedî'nin Farsça Eserleri -Tenkitli Metin-İnceleme-Tercüme ve İndeks-", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Temizel, Ali (2018). "Ahmedî'nin Farsça Eserleri", *Ahmedî Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Matbaası, Sivas, ss. 109-132, 2 Mayıs 2018.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1998). "Türk Edebiyatı (XIII-XV. Yüzyıllar)", *Türk Dünyası El Kitabı*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, No: 158, C: 3 Edebiyat (Türkiye), ss. 139-168.
- Uğurlu, Mustafa (2009). "Roman Tekniği Açısından Cemşid ü Hurşid (Ahmedî)", Malatya İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1932). *Kütahya Şehri*, Devlet Matbaası, İstanbul.
- Ünver, İsmail (1977). "Ahmedî'nin İskender-namesindeki Mevlid Bölümü", *TDAY-Belleten*, ss. 355-411.
- Ünver, İsmail (1983). *Ahmedî, İskender-name (İnceleme - Tıpkıbasım)*, TDK Yayınları, Ankara.
- Yavuz, Kemal (2017). *Bir Ömrün Yazıları-I*, Nizamiye Akademi, İstanbul.
- Yıldız, Alim (2018). "Ahmedî'nin Memleketine Dair", *Ahmedî Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Matbaası, Sivas, ss. 15-18, 2 Mayıs 2018.
- Zülfe, Ömer (2011). "Biyografik Bilgiler Açısından İki Nazire Mecmuası", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C: 4, ss. 151-169.

İkincil Kaynaklar

- Biltekin, Halit (2003). "Şeyhi Divanı: İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora tezi.
- Çeri, Ahmet (2010). "Tebrizli Ahmedî'nin Yûsuf u Zelhâ isimli eseri (vr. 35b-70b) (inceleme-metin-dizin)", İstanbul Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çetin, Nihat M. (1952). "Ahmedî'nin Bilinmeyen Birkaç Eseri", *İÜEF Tarih Dergisi*, C: II, No: 3-4, ss. 103-108.
- Çetin, Nihat M. (1965). "Ahmedî'nin Mirkatü'l-Edeb'i Hakkında", *Türkiyat Mecmuası*, C: XIV, ss. 217-230.
- Gibb, E.J. Wilkinson (1999). *Osmanlı Şiir Tarihi*. çev. A. Çavuşoğlu, Akçağ Yayınları, Ankara.
- İsen, Mustafa (1998). *Sehî Bey Tezkiresi Heşt-Behişt*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Kocatürk, Vasfi Mahir (1970). *Türk Edebiyatı Tarihi, Başlangıçtan Bugüne Kadar Türk Edebiyatının Tarihi, Tahlili ve Tenkidi*, Edebiyat Yayınevi, Ankara.

- Korkmaz, Zeynep (2014). “Tebrizli Ahmedî, Yûsuf u Zelîhâ (vr. 71a-102b) (İnceleme-metin-dizin-tıpkıbasım)”, İstanbul Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Köprülüzâde, Mehmet Fuat (1931). *Eski Şairlerimiz, Divan Edebiyatı Antolojisi*, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi, İstanbul.
- Macit, Muhsin (2017). *Hatâyî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Tıpkıbasım)*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul.
- Pekolcay, Necla (1950). “Türkçe Mevlid Metinleri”, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.
- Sel, Nursel (2010). “Ahmedî’yi Mitlerle Okumak”, Kocaeli Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Taşköprizâde, Ahmed Efendi (1989). *Hadâiku’s-Şekâik*, (trc: Mehmed Mecdî Efendi, nşr. Abdülkadir Özcan), Çağrı yayınları, İstanbul.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1963). *Şeyhi’nin Hüsrev ü Şirin’i (İnceleme-metin)*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Ünver, İsmail (2008). “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Turkish Studies*, S: 3/6, ss. 1-46
- Yapıcı, Ali İhsan (2006). “Ahmedî’nin Yusuf u Züleyhâ’sı”, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yasar, Hüseyin Hüsameddin (1986). *Amasya Tarihi*, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları, Ankara.

Çevrimiçi Kaynaklar

- İpekten, Haluk, Kut, Günay, İsen, Mustafa, Ayan, Hüseyin ve Karabey, Turgut (2017). *Sehi Beg Heşt-Bihîşt*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, (Çevrimiçi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&tag1=03EE5380B678F1063BF0A9ED54D2FA0DD771F0E5&crefer=436A9EB416402ABBDA8C83C1A66E64C675DB03B791F8DACB19B8CE9E322463BC>
- İsen, Mustafa (2017). *Gelibolulu Mustafa Âli Kühû’l-Ahbâr’ın Tezkire Kısmı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, (Çevrimiçi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55739,kunhul-ahbarin-tezkire-kismpdf.pdf?0>
- Kartal, Ahmet (2015). “Ahmedî, Tâceddîn İbrâhîm bin Hızır”. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (Online Ansiklopedi)*, (Çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmedi-taceddin-ibrahim-bin-hizir>
- Kılıç, Filiz (2018). *Âşık Çelebi Meşâ’irü’s-Şu’arâ*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, (Çevrimiçi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0>
- Reşat, Faik (2019). *Eslâf*, haz. Emrah Aydemir-Fatih Özer, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, (Çevrimiçi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/64564,eslafpdf.pdf?0>
- Sungurhan, Aysun (2017). *Kinalizâde Hasan Çelebi Tezkiretü’s-Şu’arâ*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, (Çevrimiçi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0>
- Süreyya, Mehmed (1996). *Sicill-i Osmanî*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, (Çevrimiçi) <http://tarihvedenedeniyet.org/2009/08/sicili-osmani.html>
- TDK Ağzlar Sözlüğü, (Çevrimiçi) <https://sozluk.gov.tr/>

AHMEDÎ DÎVÂNİ

هكذا يقول أحمدی

Ahmedî bir kelâm söyledi kim
İşiden dir zi ma'nî-yi mutlak

XIV. yüzyılın ikinci çeyreğinin ortalarında doğan ve XV. yüzyılın ilk çeyreğinin ortalarında vefat eden Ahmedî, Divan Edebiyatı geleneğinin kurucusu; Eski Anadolu Türkçesi ile Osmanlı Türkçesi arasındaki köprü şairi olması bakımından çok önemli bir yere sahiptir. İnşî çıkışlı bir hayat yaşamasına ve hem eğitimi için hem de eğitiminden sonraki şairlik hayatı boyunca çok fazla şehir gezip, çok fazla hâmiye intisap etmesine rağmen şiirleri, aruzu kullanımı, mazmun yaratımı açısından her zaman öncü olmayı başarmıştır. Sadece şairliği ile değil, aynı zamanda tarihçi, hekim, bürokrat ve alim kimlikleriyle de ön plana çıkmayı başaran Ahmedî, gittiği her yerde saygı görmüş, çok yönlü, entelektüel bir insandır. *Dîvân* ise Ahmedî'nin kaleme aldığı onlarca eserden sadece bir tanesi, ancak *İskendernâme* ile birlikte en kıymetlisidir. Elinizdeki bu kitap, işte bu kıymete istinaden Ahmedî'ye dair elde bulunan ve tarafımızca ortaya çıkarılan bütün bilgilerin derlenerek ve *Ahmedî Dîvân*'nın bütün nüshalarının varak varak, mısra mısra incelenerek ortaya çıkarıldığı bir eserdir. Bu kitap, aynı zamanda şair Ahmedî ile kurulan gönül bağının bir neticesidir. Ahmedî'nin kendi zamanında ve sonraki yüzyıllarda yüzlerce divan şairine tesir ettiği gibi günümüz okuyucusuna da ilham olması temennisiyle...

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-8371-65-9
9 786258 371659